

NAPOMENE UZ FINANSIJSKI IZVEŠTAJ

1. OPŠTE INFORMACIJE

- pun naziv Preduzeća Javno komunalno preduzeće „Vodovod i kanalizacija“
- mesto Kragujevac
- adresa Kralja Aleksandra I Karadorđevića 48
- vreme osnivanja 1904. godina
- organizovanje preduzeća – javno preduzeće
- podaci o registraciji – registar Okružnog privrednog suda u Kragujevcu br Fi -579/89
- Rešenje o prevođenju u registar privrednih subjekata br. BD 22119/2005
- matični broj- 07165439
- PIB 101039041
- šifra delatnosti i naziv delatnosti 3600 sakupljanje, prečišćavanje i distribucija vode
- usaglašenost sa Zakonom o privrednim društvima,
- veličina preduzeća: veliko
- prosečan broj zaposlenih u društvu za godinu za koju se vrši revizija finansijskih izveštaja i prethodnu godinu 640

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Osnove za sastavljanje finansijskih izveštaja

Finansijski izveštaji Društva su sastavljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu (Službeni glasnik RS, br. 62/2013) i drugim računovodstvenim propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji.

Na osnovu Zakona o računovodstvu, pravna lica i preduzetnici u Republici Srbiji su u obavezi da vodenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja vrše u skladu sa zakonskom i profesionalnom regulativom, koja podrazumeva Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje („Okvir“), Međunarodne računovodstvene standarde („MRS“), odnosno Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja („MSFI“), kao i tumačenja koja su sastavni deo standarda.

Prevod Okvira, MRS, MSFI i tumačenja, izdatih od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde i Komiteta za tumačenja međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja, utvrđuje se rešenjem Ministra finansija i objavljuje u Službenom glasniku RS. Do datuma sastavljanja finansijskih izveštaja za 2014. godinu prevedeni su i objavljeni standardi i tumačenja standarda (»Sl. Glasnik RS« br. 35/2014).

Shodno tome, prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja Društvo primenjuje MRS, MSFI i tumačenja koja su na snazi za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine.

Prezentacija finansijskih izveštaja

Finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanom Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge i preduzetnike (Službeni glasnik RS, br. 95/2014).

Finansijski izveštaji su iskazani u hiljadama dinara (RSD), osim ukoliko nije drugačije navedeno. Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji.

Računovodstveni metod

Finansijski izveštaji su sastavljeni po metodu prvobitne nabavne vrednosti (istorijskog troška), osim ukoliko MSFI ne zahtevaju drugačiji osnov vrednovanja na način opisan u računovodstvenim politikama.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Pravila procenjivanja – osnovne prepostavke

Finansijski izveštaji su sastavljeni na načelu nastanka poslovnog događaja (načelo uzročnosti) i načelu stalnosti poslovanja.

Prema načelu nastanka poslovnog događaja, poslovni događaj se priznaje kada je nastao i uključuje se u finansijske izveštaje u periodu na koji se odnosi, nezavisno od prijema isplate novca u vezi sa tim poslovnim događajem.

Finansijski izveštaji su sastavljeni pod prepostavkom da će Društvo da posluje u neograničenom vremenskom periodu i da će da nastavi sa poslovanjem i u doglednoj budućnosti.

3.2. Priznavanje elemenata finansijskih izveštaja

Sredstvo se priznaje u bilansu stanja kada je verovatno da će po osnovu korišćenja sredstava buduće ekonomiske koristi pricicati u Društvo i kada sredstvo ima nabavnu vrednost ili cenu koštanja ili vrednost koja može da se pouzdano izmeri.

Obaveza se priznaje u bilansu stanja kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrži ekonomске koristi proisteći iz podmirenja sadašnjih obaveza i kada se iznos obaveze koja će se podmiriti može pouzdano da izmeri.

Prihod se priznaje u bilansu uspeha kada je povećanje ekonomskih koristi povezano sa povećanjem sredstva ili smanjenjem obaveza koje mogu pouzdano da se izmere, odnosno da priznavanje prihoda nastaje istovremeno sa priznavanjem povećanja sredstava ili smanjenja obaveza.

Rashodi se priznaju u bilansu uspeha kada smanjenje ekonomskih koristi koje je povezano sa smanjenjem sredstava ili povećanjem obaveza može pouzdano da se izmeri, odnosno da priznavanje rashoda nastaje istovremeno sa priznavanjem porasta obaveza i smanjenjem sredstava.

Kapital se iskazuje u skladu sa finansijskim konceptom kapitala kao uloženi novac ili uložena kupovna moć i predstavlja neto imovinu Društva. Iz finansijskog koncepta kapitala proističe koncept očuvanja kapitala. Očuvanje kapitala meri se nominalnim monetarnim jedinicama – RSD. Po ovom konceptu dobitak je zarađen samo ako finansijski (ili novčani) iznos neto imovine na kraju perioda premašuje finansijski (ili novčani) iznos neto imovine na početku perioda, nakon uključivanja bilo kakvih raspodela vlasnicima ili doprinosa vlasnika u toku godine.

3.3. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja i računovodstveni tretman kursnih razlika

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza u Srbiji, koji je važio na dan poslovne promene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza za taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike, nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspeha.

Nemonetarne stavke koje se vrednuju po principu istorijskog troška izraženog u stranoj valuti preračunate su po istorijskom kursu važećem na dan inicijalne transakcije.

Srednji kursevi za devize, utvrđeni na međubankarskom tržištu deviza, primjenjeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u dinare, za pojedine glavne valute su bili sledeći:

	31.12.2017	31.12.2016
1 EUR	118,4727	123,4723
1 USD	99,1155	117,1353
1 CHF	101,2847	114,8473

3.4. Koeficijenti rasta potrošačkih cena u Republici Srbiji (godišnja inflacija):

Mesec	2017.	2016.
Januar	2,4	2,4
Februar	3,2	1,5
Mart	3,6	0,6
April	4,0	0,4
Maj	3,5	0,7
Jun	3,6	0,3
Jul	3,2	1,2
Avgust	2,5	1,2
Septembar	3,2	0,6
Oktobar	2,8	1,5
Novembar	3,0	1,5
Decembar	3,0	1,6

3.5. Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja se odnose na kamate i druge troškove koji nastaju u vezi sa pozajmljivanjem sredstava. Troškovi pozajmljivanja koji se mogu neposredno pripisati sticanju, izgradnji ili izradi sredstva (investicije) koje se osposobljava za upotrebu, uključuju se u nabavnu vrednost ili cenu koštanja tog sredstva. Ostali troškovi pozajmljivanja priznaju se kao rashod perioda u kome su nastali.

3.6. Umanjenje vrednosti imovine

Na dan svakog bilansa stanja, Društvo preispituje knjigovodstvenu vrednost svoje materijalne i nematerijalne imovine da bi utvrdilo da li postoje indikacije da je došlo do gubitka po osnovu umanjenja vrednosti imovine. Ukoliko takve indikacije postoje, procenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak. Ako nije moguće proceniti nadoknadivi iznos pojedinog sredstva, Društvo procenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja generiše novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadiva vrednost je neto prodajna cena ili vrednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša.

Ako je procenjen nadoknadivi iznos sredstva (ili jedinice koja generiše novac) manji od knjigovodstvene vrednosti, onda se knjigovodstvena vrednost tog sredstva umanjuje do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrednosti priznaju se odmah kao rashod, osim ako sredstvo prethodno nije bilo predmet revalorizacije. U tom slučaju deo gubitka, do iznosa revalorizacije, priznaje se u okviru promena na kapitalu.

3.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se priznaju samo kada je verovatno da će od tog ulaganja pricicati ekonomski koristi i kada je nabavna vrednost ulaganja pouzdano merljiva, a obuhvataju se: ulaganja u razvoj, koncesije, patenti, franšize, licence, ulaganja u ostalu nematerijalnu imovinu (u okviru kojih su dugoročno plaćeni troškovi zakupa, pravo korišćenja državnog zemljišta). Nematerijalna ulaganja, vrednuju se u skladu sa MRS 38 – Nematerijalna ulaganja. Početno priznavanje nematerijalnih ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (paragraf 74 MRS 38).

Obračun amortizacije vrši se od početka narednog meseca u odnosu na mesec kada je stavljeno u upotrebu.

Amortizacija se obračunava proporcionalnom metodom, primenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procenjenog korisnog veka sredstava, primenom sledećih stopa:

Softveri	10,00%
Ostala nematerijalna ulaganja	10,00%

3.a Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema se inicijalno priznaju po nabavnoj vrednosti, odnosno po ceni koštanja za sredstva izrađena u sopstvenoj režiji. Nabavnu vrednost čini fakturna vrednost uvećana za sve troškove koje se mogu direktno pripisati dovođenju ovih sredstava u stanje funkcionalne pripravnosti.

Oprema se kapitalizuje ako je vek njenog korišćenja duži od jedne godine i ako je njena pojedinačna vrednost veća od vrednosti propisane poreskim propisima.

Naknadna ulaganja u nekretnine, postrojenja i opremu, koja imaju za cilj produženje korisnog veka upotreba ili povećanje kapaciteta, povećavaju knjigovodstvenu vrednost.

Nakon početnog priznavanja, nekretnine, postrojenja i oprema se knjiže po njihovoj nabavnoj vrednosti umanjenoj za ukupnu eventualnu akumuliranu amortizaciju i ukupne eventualne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme se obračunava na vrednost nekretnina, postrojenja i opreme na početku godine, odnosno na nabavnu vrednost opreme stavljene u upotrebu tokom godine, primenom proporcionalne metode u toku procenjenog korisnog veka upotrebe sredstava, uz primenu sledećih stopa:

Amortizacija se obračunava primenom sledećih stopa:

- građevinski objekti hidrogradnje	1%
- vodovodni priključci	1,5%
- kanalizacioni priključci	1,5%
- magistralni cevovodi	1%
- brane	1%
- privredne zgrade	1% - 1,25%
- hidromehanička oprema	3% - 8%
- teretna i specijalna vozila	8%
- putnička vozila	10%
- ostala oprema	10% - 20%

Obračun amortizacije počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je sredstvo stavljeno u upotrebu. Amortizacione stope se mogu revidirati svake godine radi obračuna amortizacije koja odražava stvarni utrošak ovih sredstava u toku poslovanja i preostali nameravani vek njihovog korišćenja.

Sredstvo se isknjižava iz evidencije u momentu otuđenja ili ukoliko se ne očekuju buduće ekonomске koristi od upotrebe tog sredstva. Dobici ili gubici po osnovu prodaje ili otpisa sredstva (kao razlika između neto prodajne vrednosti i knjigovodstvene vrednosti) priznaju se u bilansu uspeha odgovarajućeg perioda.

3.9. Investicione nekretnine

Ova imovina obuhvata zemljište i građevinske objekte namenjene izdavanju u zakup. Početno priznavanje investicionih nekretnina se vrši po nabavnoj ceni.

Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se knjiže po njihovoj nabavnoj vrednosti umanjenoj za ukupnu eventualnu akumuliranu amortizaciju i ukupne eventualne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti.

3.10 Biološka sredstva

Biološka sredstva obuhvataju: šume, višegodišnje zasade, osnovno stado i biološka sredstva u pripremi. Višegodišnji zasadi obuhvataju: vinograde, voćnjake i hmeljnike. Šume se procenjuju po osnovu prirodnog prirasta. Efekat procene šuma je prihod od usklađivanja vrednosti prirasta.

Višegodišnji zasadi i osnovno stado se procenjuju po poštenoj vrednosti. Pozitivni efekti su prihodi od usklađivanja vrednosti a negativni efekti rashodi po osnovu obezvređenja. U bilansu višegodišnji zasad i osnovna stada se priznaju po fer vrednosti umanjenoj za troškove prodaje (paragraf 12 MRS 41 - Poljoprivreda).

3.11. Zalihe

Zalihe se vrednuju po nabavnoj vrednosti, odnosno ceni koštanja, ili neto prodajnoj vrednosti, u zavisnosti koja je niža.

Nabavna vrednost uključuje vrednost po fakturi dobavljača, uvozne dažbine, transportne troškove i druge zavisne troškove nabavke. Cena koštanja obuhvata troškove direktnog materijala, direktnog rada i indirektne troškove proizvodnje. Troškovi su uključeni u cenu koštanja na bazi normalnog stepena iskorišćenosti kapaciteta, ne uključujući troškove kamata i troškove perioda.

Neto prodajna vrednost predstavlja vrednost po kojoj zalihe mogu biti prodate u tržišnim uslovima poslovanja, nakon umanjenja za troškove prodaje.

Obračun izlaza zaliha utvrđuje se metodom prosečne ponderisane cene.

3.12 Učešća u kapitalu zavisnih društava

Zavisna društva su pravna lica koja se nalaze pod kontrolom Društva. Kontrola podrazumeva moć upravljanja finansijskim i poslovnim politikama zavisnog društva. Smatra se da kontrola postoji kada Društvo poseduje, direktno ili indirektno, više od polovine vlasničkih ili glasačkih prava u zavisnom društvu. Učešća u kapitalu zavisnih društava priznaju se po nabavnoj vrednosti (metod udela).

3.13. Finansijski instrumenti

Klasifikacija finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva uključuju dugoročne finansijske plasmane, potraživanja i kratkoročne finansijske plasmane, gotovinu i gotovinske ekvivalente. Društvo klasificuje finansijska sredstva u neku od sledećih kategorija: sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i sredstva raspoloživa za prodaju. Klasifikacija

zavisi od svrhe za koju su sredstva stečena. Rukovodstvo Društva utvrđuje klasifikaciju finansijskih sredstava prilikom inicijalnog priznavanja.
Finansijske obaveze uključuju dugoročne finansijske obaveze, kratkoročne finansijske obaveze, obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze.

Metod efektivne kamate

Metod efektivne kamate je metod izračunavanja amortizovane vrednosti finansijskog sredstva ili finansijske obaveze i raspodele prihoda od kamate i rashoda od kamate tokom određenog perioda. Efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja diskonтуje buduće gotovinske isplate ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta ili gde je prikladno, tokom kraćeg perioda na neto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novac u blagajni, sredstva na tekućim i deviznim računima kao i kratkoročni depoziti do tri meseca koje je moguće lako konvertovati u gotovinu i koji su predmet niskog rizika od promene vrednosti.

Krediti (zajmovi) i potraživanja

Potraživanja od kupaca, krediti (zajmovi) i ostala potraživanja i plasmani sa fiksnim ili odredivim plaćanjima koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu, klasificuju se kao potraživanja i krediti (kratkoročni zajmovi) i potraživanja.

Krediti i potraživanja vrednuju se po amortizovanoj vrednosti, primenom metode efektivne kamate, nakon umanjenja vrednosti po osnovu obezvređenja. Prihod od kamate se priznaje primenom metoda efektivne kamate, osim u slučaju kratkoročnih potraživanja, gde priznavanje prihoda od kamate ne bi bilo materijalno značajno.

Umanjenja vrednosti finansijskih sredstava

Na dan svakog bilansa stanja Društvo procenjuje da li postoje objektivni dokazi da je došlo do umanjenja vrednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava (osim sredstava iskazanih po fer vrednosti kroz bilans uspeha). Obezvredjenje finansijskih sredstava se vrši kada postoje objektivni dokazi da su, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijskog sredstva, procenjeni budući novčani tokovi sredstava biti izmenjeni.

Obezvredjenje (ispravka vrednosti) potraživanja vrši se indirektno za iznos dospelih potraživanja koja nisu naplaćena u periodu od jedne godine od datuma dospeća za plaćanje, a direktno ako je nemogućnost naplate izvesna i dokumentovana. Promene na računu ispravke vrednosti potraživanja evidentiraju se u korist ili na teret bilansa uspeha. Naplata otpisanih potraživanja uključuje se u bilansu uspeha kao ostali prihod.

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze, uključujući obaveze po kreditima, inicijalno se priznaju po fer vrednosti primljenih sredstava, umanjene za troškove transakcije.

Nakon početnog priznavanja, ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate. Trošak po osnovu kamata se priznaje u bilansu uspeha obračunskog perioda.

3.14. Porez na dobitak

Tekući porez

Porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa propisima o oporezivanju Republike Srbije. Konačni iznos obaveze poreza na dobitak utvrđuje se primenom poreske stope od 15% na poresku osnovicu utvrđenu u poreskom bilansu Društva. Poreska osnovica prikazana u poreskom bilansu uključuje dobitak prikazan u zvaničnom bilansu uspeha koji se koriguje za stalne razlike koje su definisane propisima o oporezivanju porezom na dobit Republike Srbije.

Republički propisi ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

Odloženi porez

Odloženi porez na dobitak se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle između knjigovodstvene vrednosti sredstva i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove odgovarajuće poreske osnovice korišćene u izračunavanju oporezivog dobitka. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike, dok se odložena poreska sredstva priznaju u meri u kojoj je verovatno da će oporezivi dobici biti raspoloživi za korišćenje odbitnih privremenih razlika.

Odloženi porez se obračunava po poreskim stopama za koje se očekuje da će se primenjivati u periodu kada se sredstvo realizuje ili obaveza izmiruje. Odloženi porez se evidentira na teret ili u korist bilansa uspeha, osim kada se odnosi na pozicije koje se evidentiraju direktno u korist ili na teret kapitala, i u tom slučaju se odloženi porez takođe raspoređuje u okviru kapitala.

3.15. Primanja zaposlenih

Porezi i doprinosi na zarade i naknade zarada

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Društvo nije uključeno u druge oblike penzijskih planova i nema nikakvih obaveza po ovim osnovama.

Otpremnine

U skladu sa Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom, Preduzeće ima obavezu da zaposlenom isplati otpremninu prilikom odlaska u penziju u iznosu tri prosečne zarade ostvarene u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku Republikčkog organa za poslove statistike. Preduzeće je izvršilo procenu sadašnje vrednosti ove obaveze i formiralo odgovarajuće rezervisanje po tom osnovu.

Jubilarne nagrade

Pored toga, Preduzeće je u obavezi da isplati i jubilarne nagrade za 10, 20 i 30 godina neprekidnog rada u Preduzeću. Jubilarna nagrada se utvrđuje na osnovu iznosa prosečne mesečne

zarade u Preduzeću, ostvarene u mesecu koji prethodi mesecu isplate, i to u rasponu od 50% do 70% osnovne zarade.

3.16 Lizing

Lizing se klasificiše kao finansijski lizing u svim slučajevima kada se ugovorom o lizingu na Društvo prenose svi rizici i koristi koje proizilaze iz vlasništva nad sredstvima. Svaki drugi lizing se klasificiše kao operativni lizing.

Sredstva koja se drže po ugovorima o finansijskom lizingu se priznaju u bilansu stanja Društva u visini sadašnjih minimalnih rata lizinga utvrđenih na početku perioda lizinga. Odgovarajuća obaveza prema davaocu lizinga se uključuje u bilans stanja kao obaveza po finansijskom lizingu. Sredstva koja se drže na bazi finansijskog lizinga amortizuju se tokom perioda korisnog veka trajanja, u zavisnosti od toga koji je od ova dva perioda kraći.

Zakupi kod kojih zakupodavac zadržava značajniji deo rizika i koristi od vlasništva klasificišu se kao operativni lizing. Plaćanja po osnovu ugovora o operativnom lizingu priznaju se u bilansu uspeha ravnometerno kao trošak tokom perioda trajanja lizinga.

3.17 Prihodi i rashodi

Prihodi od prodaje robe, proizvoda i izvršenih usluga priznaju se u bilansu uspeha pod uslovom da su svi rizici i koristi prešli na kupca. Prihodi od prodaje se evidentiraju u momentu isporuke robe i proizvoda ili izvršenja usluge. Prihodi se iskazuju po fakturnoj vrednosti, umanjenoj za odobrene popuste i porez na dodatu vrednost.

Rashodi se obračunavaju po načelu uzročnosti prihoda i rashoda.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE (paragraf 125 MRS 1 – Prezentacija finansijskih izveštaja)

Sastavljanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Društva da vrši procene i utvrđuje pretpostavke koje mogu da imaju efekta na prezentovane vrednosti sredstava i obaveza i obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda. Ove procene i pretpostavke su zasnovane na prethodnom iskustvu, tekućim i očekivanim uslovima poslovanja i ostalim raspoloživim informacijama na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procenjenih iznosa.

Najznačajnija područja koja od rukovodstva zahtevaju vršenje procene i donošenje pretpostavki predstavljena su u daljem tekstu:

4.1. Korisni vek nekretnina, postrojenja i opreme

Društvo procenjuje preostali korisni vek nekretnina, postrojenja i opreme na kraju svake poslovne godine. Procena korisnog veka nekretnina, postrojenja i opreme je zasnovana na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i predviđenim tehnološkim napretkom i promenama ekonomskih i industrijskih faktora.

Ukoliko se sadašnja procena razlikuje od prethodnih procena, promene u poslovnim knjigama Društva se evidentiraju u skladu sa MRS 8 „Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške“. Ove procene mogu da imaju značajne efekte na knjigovodstvenu vrednost nekretnina, postrojenja i opreme kao i na iznos amortizacije tekućeg obračunskog perioda.

4.2. Umanjenje vrednosti imovine

Na dan bilansa stanja, Društvo vrši pregled knjigovodstvene vrednosti materijalne i nematerijalne imovine i procenjuje da li postoje indikacije za umanjenje vrednosti nekog sredstva. Prilikom procenjivanja umanjenja vrednosti, sredstva koja gotovinske tokove ne generišu nezavisno dodeljuju se odgovarajućoj jedinici koja generiše novac. Naknadne promene u dodeljivanju jedinici koja generiše novac ili u vremenu novčanih tokova mogu da utiču na knjigovodstvenu vrednost odnosne imovine.

4.3. Ispravka vrednosti potraživanja

Ispravka vrednosti sumnjivih i spornih potraživanja je izvršena na osnovu procenjenih gubitaka usled nemogućnosti kupaca da ispune svoje obaveze u roku koji prelazi rok tolerancije naplativosti potraživanja. Procena rukovodstva je zasnovana na starosnoj analizi potraživanja od kupaca, istorijskim otpisima, kreditnoj sposobnosti kupaca i promenama u postojećim uslovima prodaje. Ovo uključuje i pretpostavke o budućem ponašanju kupaca i očekivanoj budućoj naplati. Promene u uslovima poslovanja, delatnosti ili okolnostima vezanim za određene kupce mogu da imaju za posledicu korekciju ispravke vrednosti sumnjivih i spornih potraživanja obelodanjene u priloženim finansijskim izveštajima.

4.4. Ispravka vrednosti zastarelih zaliha i zaliha sa usporenim obrtom

Društvo vrši ispravku vrednosti zastarelih zaliha kao i zaliha sa usporenim obrtom. Pored toga, određene zalihe Društva vrednovane su po njihovoj neto prodajnoj vrednosti. Procena neto prodajne vrednosti zaliha izvršena je na osnovu najpouzdanijih raspoloživih dokaza u vreme vršenja procene. Ova procena uzima u obzir očekivano kretanje cena i troškova u periodu nakon datuma bilansa stanja i njena realnost zavisi od budućih događaja koji treba da potvrde uslove koji su postojali na dan bilansa stanja.

4.5. Sudski sporovi

Prilikom odmeravanja i priznavanja rezervisanja i utvrđivanja nivoa izloženosti potencijalnim obavezama koje se odnose na postojeće sudske sporove rukovodstvo Društva donosi određene procene. Ove procene su neophodne radi utvrđivanja verovatnoće nastanka negativnog ishoda i određivanja iznosa neophodnog za konačno sudsko poravnanje. Usled inherentne neizvesnosti u postupku procenjivanja, stvarni gubici mogu da se razlikuju od gubitaka inicijalno utvrđenih procenom. Zbog toga se procene koriguju kada Društvo dođe do novih informacija, uglavnom uz podršku internih stručnih službi ili spoljnih savetnika. Izmene procena mogu da u značajnoj meri utiču na buduće poslovne rezultate.

5. NEMATERIJALNA ULAGANJA

	u hiljadama dinara		
	Koncesije, patenti, licence i slična prava	Ostala nematerijalna ulaganja	Ukupno
Nabavna bruto vrednost na početku godine	2.849	7.651	10.500
Povećanje:			
Nabavke u toku godine	250		250
Nabavna bruto vrednost na kraju godine	3.099	7.651	10.750
Kumulirana ispravka na početku godine	1.480	5.734	7.214
Povećanje:			
Amortizacija u toku godine	217	765	982
Stanje ispravke na kraju godine	1.697	6.499	8.196
Neto sadašnja vrednost:			
31.12.2017. godine	1.402	1.152	2.554
Neto sadašnja vrednost:			
31.12.2016. godine	1.369	1.917	3.286

Početna nematerijalna ulaganja vrednovana su po nabavnoj vrednosti (paragraf 74 MRS 38- Nematerijalna ulaganja).

Ostala nematerijalna ulaganja u iznosu od 1.152 hiljada dinara odnose se na projekte i tehničku dokumentaciju za ostvarivanje istražno eksplotacionih prava na izvoristima.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja vrši se u toku korisnog veka proporcionalnom metodom amortizacije (paragraf 97 MRS 38 – Nematerijalna ulaganja) po stopi od 10%.

Amortizacija je obračunata i evidentirana na rashodima.

6. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

u hiljadama dinara

	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Investicione nekretnine	Ulaganje na tuđim osnovnim sredstvima	Nekr. postr. i oprema u pripremi	Ukupno
Nabavna vrednost na početku godine	98.426	9.159.692	611.680	3.423		21.658	9.894.879
Povećanje:		50.636	37.188		5.510		93.334
Nabavka, aktiviranje i prenos		50.636	37.188		5.510		93.334
Smanjenje:			1.475			21.658	23.133
Aktiviranje u toku godine						21.658	21.658
Rashod u toku godine			1.102				1.102
Manjkorvi utvrđeni popisom				373			373
Nabavna vrednost na kraju godine	98.426	9.210.328	647.393	3.423	5.510		9.965.080
Kumulirana ispravka na početku godine		4.324.743	427.177	1.614			4.753.534
Povećanje:		94.008	21.516	51			115.575
Amortizacija		94.008	21.516	51			115.575
Smanjenje:			1.441				1.439
Rashod u toku godine			1.004				1.123
Manjkorvi utvrđeni popisom				316			316
Ostalo				121			
Stanje na kraju godine		4.418.751	447.252	1.665			4.867.668
Neto sadašnja vrednost:							
31.12.2017. godine	98.426	4.791.577	200.141	1.758	5.510		5.097.412
Neto sadašnja vrednost:							
31.12.2016. godine	98.426	4.834.949	184.503	1.809		21.658	5.141.345

Nekretnine, postrojenja i oprema vrednuju se po nabavnoj vrednosti. Preduzeće ima pravo korišćenja zemljišta koje je u državnoj svojini. Građevinski objekti su u državnoj svojini.

7. BIOLOŠKA SREDSTVA

	u hiljadama dinara	
	Šume	Ukupno
Nabavna vrednost na početku godine	696.919	696.919
Povećanje:	47.458	47.458
Revalorizacija odnosno procena u toku godine	47.458	47.458
Nabavna vrednost na kraju godine	744.377	744.377
 Neto sadašnja vrednost: 31.12.2017. godine	 744.377	 744.377
Neto sadašnja vrednost: 31.12.2016. godine	696.919	696.919

Preduzeće je na dan 31.12.2017. godine izvršilo vrednosno uskladivanje šuma po godišnjem obračunu (paragraf 7,10 i 40 MRS 41 – Poljoprivreda) od strane ovlašćenog šumarskog inženjera, shodno odredbi člana 62 stav 2 Pravilnika o revalorizaciji i Pravilnika o načinu utvrđivanja količine drvene mase, kvalitetne strukture i drugih elemenata za utvrđivanje vrednosti šuma.

Efekat procene u iznosu od 47.458 hiljada dinara Preduzeće je knjižilo u korist ostalih prihoda od uskladivanja vrednosti šuma.

8. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	u hiljadama dinara		
	Bruto iznos	Ispravka vred- nosti	Neto iznos
Ostali dugoročni finansijski plasmani	2.279	295	1.984
Ostali dugoročni finansijski plasmani	2.279	295	1.984

Ostali dugoročni plasmani u iznosu od 1.984 hiljada dinara odnose se na potraživanja od radnika za prodate stanove sa rokom otplate od 20 godina. Usklajivanje rate se vrši prema rastu cena na malo. Efekat od uskladivanja je iskazan u okviru ostalih prihoda.

9. DUGOROČNA POTRAŽIVANJA

	u hiljadama dinara	
	31. decembra 2017.	31. decembra 2016.
1. Potraživanja po osnovu prodaje	84.551	
DUGOROČNA POTRAŽIVANJA	84.551	

U okviru dugoročnih potraživanja evidentirana su potraživanja od kupca za isporučenu vodu koja, u skladu sa zaključenim ugovorom, dospevaju na naplatu posle 2018. godine.

10. ZALIHE

	u hiljadama dinara	
	31. decembra 2017.	31. decembra 2016.
1. Materijal (1.1.-1.2.)	56.696	54.073
1.1. Materijal i sitan inventar i alat na zalihi	63.405	63.603
1.2. Ispravka vrednosti	6.709	9.530
2. Rezervni delovi i sitan inventar (2.1. – 2.2)	2.593	2.625

2.1. Sitan inventar	19.123	17.933
2.2. Ispravka vrednosti sitnog inventara	16.530	15.308
I Zalihe – neto (1+2)	59.289	56.699
1. Bruto dati avansi	6.299	6.937
2. Ispravka vrednosti datih avansa		887
II Dati avansi – neto (1-2)	6.299	6.050
UKUPNO ZALIHE (I+II)	65.588	62.748

Zalihe su usaglašene sa popisom. Zalihe materijala su vrednovane po nabavnoj ceni. Obračun izlaza zaliha materijala, rezervnih delova, sitnog inventara i robe vrši se po prosečnoj nabavnoj ceni. Prosečna nabavna cena je niža od vladajuće nabavne cene zaliha materijala, rezervnih delova, sitnog inventara i robe.

Starosna struktura plaćenih avansa za zalihe i usluge

u hiljadama dinara

	Do 365 dana	Preko godinu dana	Ukupno
Plaćeni avansi, bruto	6.299		6.299
Ispravka vrednosti datih avansa			
Plaćeni avansi, neto	6.299		6.299

11. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PRODAJE

u hiljadama dinara

Opis	Kupci u zemlji	Ukupno
Bruto potraživanje na početku godine	1.115.637	1.115.637
Bruto potraživanje na kraju godine	901.608	901.608
Ispravka vrednosti na početku godine	762.428	762.428
Smanjenje ispravke vrednosti u toku godine po osnovu prenosa na dugoročna potraživanja	99.714	99.714
Povećanje ispravke vrednosti u toku godine	73.042	73.042
Ispravka vrednosti na kraju godine	735.756	735.756
NETO STANJE		
31.12.2017. godine	165.852	165.852
31.12.2016. godine	353.209	353.209

u hiljadama dinara

Starost potraživanja u danima	Potraživanja do 365 dana starosti	Potraživanja starija od godinu dana	Ukupno (2+3)
1	2	3	4
Kupci u zemlji (bruto)	165.852	735.756	901.608
Ispravka vrednosti		735.756	735.756
Neto potraživanja	353.209		353.209

Na dospela nenačvršćena potraživanja Preduzeće vrši obračun zatezne kamate.

Od ukupnih potraživanja koja iznose u bruto iznosu 901.608 hiljada dinara, potraživanja od građana za vodu iznose 669.360 hiljada dinara. Ostala potraživanja su od privrede za vodu i usluge. Vrednost usaglašenih potraživanja od privrede za utrošenu vodu po potvrđenim IOS obrascima iznosi 127.220 hiljada dinara, a vrednost neusaglašenih potraživanja je 4.559 hiljade dinara. Od kupaca za usluge usaglašeno je 1.995 hiljada dinara, nije vraćeno IOS obrazaca za 42.350 hiljada dinara.

12. DRUGA POTRAŽIVANJA

	u hiljadama dinara	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Potraživanja za kamatu i dividendu	140.261	269
Potraživanja od zaposlenih	218	4.182
Potraživanja za naknade zarada koje se refundiraju	715	3.437
Ostala kratkoročna potraživanja	18.293	
Ispravka vrednosti drugih potraživanja	159.487	7.888
DRUGA POTRAŽIVANJA:		

U okviru ostalih kratkoročnih potraživanja evidentirana su potraživanja od fizičkih lica po osnovu zaduženja za takse i naknade.

13. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	u hiljadama dinara	
	Kratkoročni krediti i zajmovi u zemlji	Ukupno
Bruto stanje na početku godine	4.608	4.608
Bruto stanje na kraju godine	1.121	1.121
NETO STANJE		
31.12.2017. godine	1.121	1.121
31.12.2016. godine	4.608	4.608

Kratkoročni krediti i plasmani dati ostalim pravnim licima iskazani na dan 31. Decembra 2017. godine u iznosu od 1.121 hiljada RSD u potpunosti se odnose na kratkoročne pozajmice.

Potraživanja po osnovu datih pozajmica su usaglašena.

14. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

	u hiljadama dinara	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
1. Dinarski poslovni račun	25.130	300.249
2. Blagajna	5	
UKUPNO (I+II)	25.135	300.249

15. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	u hiljadama dinara	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
1. Unapred plaćeni troškovi	2.000	2.093
2. Razgraničeni troškovi po osnovu obaveza		1.212
3. Ostala aktivna vremenska razgraničenja		16
UKUPNO (I+II)	2.000	3.321

16. KAPITAL

	Državni kapital	Ostali osnovni kapital	Svega osnovni kapital
Stanje na početku godine	3.604.994	3.178	3.608.172
Stanje 31.12. tekuće godine	3.604.994	3.178	3.608.172

Stanje na početku godine	(786)
Povećanje u toku godine po osnovu rezervisanja	2.542
Stanje 31.12. tekuće godine	1.756
Stanje na početku godine	13.831
Povećanje po osnovu prenosa neto dobitka iz bilansa uspeha	4.820
Smanjenje po osnovu pokrića gubitka prethodnih godina	13.831
Stanje 31.12. tekuće godine	4.820
Stanje na početku godine	921.764
Smanjenje po osnovu pokrića gubitka prethodnih godina	13.831
Stanje 31.12. tekuće godine	907.933

U toku 2017. godine izvršeno je pokriće gubitka za iznos od 13.831 hiljada dinara na teret dobitka iz ranijih godina.

17. DUGOROČNA REZERVISANJA

	u hiljadama dinara	
	31. decembra 2017.	31. decembra 2016.
1. Rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogastava u početnom bilansu	168	42
2. Ukiđanje rezervisanja u toku godine	168	126
I. Rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogastava na kraju godine (1-2)		168
1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenim u početnom bilansu	71.017	63.099
2. Rezervisanja u toku godine	1.113	7.974
3. Iskorišćena rezervisanja u toku godine	11.319	56
II. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenima na kraju godine (1+2-3-4)	60.811	71.017
DUGOROČNA REZERVISANJA (I +II)	60.811	71.185

U tekućoj godini je izvršeno smanjenje rezervisanja po osnovu isplate naknada u iznosu od 6.825 hiljada dinara i smanjenja obaveze po osnovu rezervisanja u iznosu od 4.494 hiljada dinara i doknjižena rezervisanja za 2017. godinu u iznosu od 1.113 hiljade dinara.

PRILOG TABELA ZA OBELODANJIVANJE:

R.B.	Pretpostavke korišćene prilikom obračuna rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju	2017.	2016.
1	Diskontna stopa	3,75%	4,00%
2	Procenjena stopa rasta prosečne zarade	1,00%	1,00%
3	Procenat fluktuacije	5,00%	5,00%
4	Iznos otpremnine u momentu rezervisanja	213.229	201.795
5	Iznos otpremnine u prethodnom periodu	201.795	194.922
6	Ukupan broj zaposlenih na dan 01.01. tekuće godine	666	666
7	Ukupan broj zaposlenih koji su napustili preduzeće u toku tekuće godine	67	0
8	Od toga broj penzionisanih radnika kojima je isplaćena otpremnina prilikom odl. u penziju	9	0
9	Ukupan broj novozaposlenih u toku godine	0	0
10	Ukupan broj zaposlenih na dan 31.12. tekuće godine	599	666
11	Način priznavanja aktuarskih dobitaka/gubitaka	Preko ostalog sveobuhvatnog rezultata	Preko ostalog sveobuhvatnog rezultata

TABELA ZA OBELODANJIVANJE – NASTAVAK

R.B.	Efekti obračuna rezervisanja za otpremnine	2017.	2016.
1	Iznos obaveze za rezervisanje za otp. na dan 31.12. tekuće godine	37.053.353	37.374.954
2	Trošak tekuće usluge rada	2.410.272	2.243.367
3	Trošak prošlih usluga	1.347.723	1.316.136
4	Trošak kamate	-2.643.942	912.056
5	Aktuarski dobitak/gubitak		
6	Iznos ukidanja u toku tekuće godine ranije formiranog rezervisanja zakљučno sa 31.12. prethodne godine po osnovu isplate otp.	1.435.654	0
7	Iznos obaveze za rezervisanje za otp. na dan 31.12. tekuće godine	37.053.353	37.374.954
8	Projektovani iznos rezervisanja na dan 31.12. tekuće godine na osnovu pretpostavki validnih na dan 31.12. prošle godine za potrebe utvrđivanja aktuarskih efekata	41.230.993	36.462.898
9	Iznos stvarno isplaćene otpremnine u toku godine	2.720.316	0
10	Iznos neto povećanja obaveze za rezervisanje	1.114.054	4.471.559

TABELA ZA ANALIZU OSETLJIVOSTI 2017.

Diskontna stopa			Efekat smanjenja diskontne stope	Efekat povećanja diskontne stope
3,75%	2,75%	4,75%	13,68%	11,28%

TABELA ZA ANALIZU OSETLJIVOSTI 2016.

Diskontna stopa			Efekat smanjenja diskontne stope	Efekat povećanja diskontne stope
4,00%	3,00%	5,00%	14,37%	11,83%

18. DUGOROČNE OBAVEZE

u hiljadama dinara					
Kreditor	Rok otplate	Početak otplate	Obezbedenje	Kamatna stopa	Iznos hiljada dinara
Dugor.kredit AIK banka	31.01.2020	28.12.16	10 menica	4,6%	66.111
Gradska stambena agencija	20 godina		menica	8,00%	26
1) Dugoročni krediti i zajmovi u zemlji					66.137
Obaveze prema Elektrošumadiji reprogram	25.12.2023.	25.12.13			244.444
2) Ostale dugoročne obaveze					244.444
UKUPNO DUGOROČNE OBAVEZE (1 + 2)					310.581

19. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE

	31. decembra 2017.		u hiljadama dinara
1) po osnovu razlike neotpisane vrednosti sredstava po poreskim i računovodstvenim propisima	167.412		157.730
2) rezervisanja za jubilarne nagrade i otpremnine	48		(4.704)
3) neplaćenih javnih rashoda	939		(1.038)
4) gubitaka iz prethodnih perioda			
UKUPNO ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE (1 do 4)	168.399		151.988

20. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

	u hiljadama dinara				
Kreditor	Rok otplate	Početak otplate	Kamatna stopa	Obezbedenje	Iznos
AIK banka ugov.78031	31.01.2020	28.12.2016	4,6%	10 menica	47.222
1) Kratkoročni krediti i zajmovi u zemlji					47.222
Reprogram PID	17.03.2018.	12.02.2014			8.399
Reprogram Elektrošumadija	25.12.2023.	27.11.2013			283.264
Gradska stambena agencija	1 god.			menica	39
2) Ostale kratkoročne finansijske obaveze					291.702
UKUPNO KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (1 + 2)					338.924

21. PRIMLJENI AVANSI, DEPOZITI I KAUCIJE

	u hiljadama dinara	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
1. Primljeni avansi depoziti i kaucije	17.981	12.850
PRIMLJENI AVANSI, DEPOZITI I KAUCIJE	17.981	12.850

Primljeni avansi u iznosu od 17.981 hiljada dinara odnose se na:

- pretplatu za vodu od građana u iznosu od 9.054 hiljade dinara
- pretplatu za vodu od privrede u iznosu od 352 hiljade dinara
- avanse za usluge od privrede i građana u iznosu od 8.575 hiljade dinara

22. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	u hiljadama dinara	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
1.Dobavljači u zemlji	506.971	541.159
2.Dobavljači u inostranstvu	346	360
3.Ostale obaveze iz poslovanja	42.546	45.674
OBAVEZE IZ POSLOVANJA (I+II)	549.863	587.193

U toku 2017. godine vršeno je usaglašavanje obaveza sa dobavljačima. Od ukupnog broja dobavljača (376) sa vrednošću od 506.971 hiljade dinara usaglašeno je 486.677 hiljada dinara.

23. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE

	u hiljadama dinara	
	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
I OBAVEZE IZ SPECIFIČNIH POSLOVA	765	750
1. Neto obaveze po osnovu zarada i naknada zarada	22.379	23.336
2. Obaveze za poreze i doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	8.514	26.824
3. Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	5.649	17.761
4. Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	42.455	73.723
5. Ostale obaveze	795	23.180
II OBAVEZE PO OSNOVU ZARADA I NAKNADA ZARADA I DRUGE OBAVEZE (1 do 5)	79.792	164.824
OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE (I+II)	80.557	165.574

Ostale kratkoročne obaveze se odnose na:

- neto obračunate a neisplaćene zarade za decembar 2017. godine u iznosu od 22.379 hiljada dinara
- obaveze za PID na teret zaposlenog za decembar 2017. u iznosu od 8.514 hiljade dinara
- obaveze za PID na teret poslodavca za decembar 2017. u iznosu od 5.649 hiljada dinara
- obaveze po osnovu obračunatih, a nedospelih kamata na kredite i reprograme u iznosu od 42.455 hiljade dinara
- ostale obaveze u iznosu od 795 hiljada dinara koje se odnose na obaveze prema zaposlenima u iznosu od 2 hiljade dinara i obaveze za razliku bruto zarade u iznosu od 793 hiljade dinara.

24. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VREDNOST

	u hiljadama dinara	
	31. decembra 2017.	31. decembra 2016.
1. Porez na dodatu vrednost	9.565	6.878
OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VREDNOST (1)	9.565	6.878

25. OBAVEZE ZA OSTALE POREZE, DOPRINOSE I DRUGE DAŽBINE

	u hiljadama dinara	
	31. decembra 2017.	31. decembra 2016.
1. Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	32.865	36.474
OBAVEZE ZA OSTALE POREZE, DOPRINOSE I DRUGE DAŽBINE	32.865	36.474

Obaveze za ostale javne prihode u iznosu od 32.865 hiljade dinara odnose se na:

- Porez na imovinu u iznosu od 6.070 hiljada dinara
- Naknada za korišćenje voda u iznosu od 26.163 hiljada dinara
- Ostale naknade u iznosu od 632 hiljada dinara

26. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	u hiljadama dinara	
	31. decembra 2017.	31. decembra 2016.
1. Unapred obračunati troškovi	546	
2. Odloženi prihodi i primljene donacije	2.075.724	2.055.434
PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA (1+2)	2.076.269	2.055.434

Odloženi prihodi i primljene donacije u iznosu od 2.075.724 hiljade dinara se odnose na:

- primljene donacije u materijalu u iznosu od 1.548 hiljade dinara
- primljene donacije u opremi u iznosu od 4.579 hiljade dinara
- Direkcija za vodoprivredu u iznosu od 121.544 hiljade dinara
- Državna davanja Skupštine grada Kragujevca za investicije u iznosu od 879.735 hiljade dinara
- Popisani vodovodni priključci u gradu u iznosu od 868.220 hiljada dinara
- Popisani kanalizacioni priključci u gradu u iznosu od 200.098 hiljade dinara

Obaveze po osnovu uslovljenih donacija se ukidaju u toku godine za iznos obračunate amortizacije.

27. PIHODI OD PRODAJE PROIZVODA I USLUGA NA DOMAĆEM TRŽIŠTU

	u hiljadama dinara	
	01.01-31.12. 2017.	01.01-31.12. 2016.
1. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	834.653	824.553
PRIHODI OD PRODAJE NA DOMAĆEM TRŽIŠTU	834.653	824.553

Prihodi od prodaje proizvoda i usluga u iznosu od 834.653 hiljade dinara se sastoje od:

- prihod od prodaje vode u iznosu od 771.359 hiljada dinara
- prihod od izgradnje vodovodne i kanalizacione mreže u iznosu od 24.466 hiljade dinara
- prihod od izgradnje priključaka u iznosu od 24.794 hiljade dinara
- prihodi od ostalih usluga u iznosu od 14.034 hiljade dinara

28. PRIHODI OD PREMIJA, SUBVENCIJA, DOTACIJA I DONACIJA

	u hiljadama dinara	
	01.01-31.12. 2017.	01.01-31.12. 2016.
1. Prihodi od premija, subvencija, dotacija	77.346	37.646
PRIHODI OD PREMIJA, SUBVENCIJA, DOTACIJA	77.346	37.646

Prihod od premija, subvencija u iznosu od 77.346 hiljade dinara se sastoji iz:

- prihod od donacija Skupštine grada u iznosu od 47.000 hiljade dinara
- prihod od uslovljenih donacija u iznosu od 30.346 hiljada dinara

29. DRUGI POSLOVNI PRIHODI

	u hiljadama dinara	
	01.01-31.12. 2017.	01.01-31.12. 2016.
1. Prihodi od zakupnine	1.642	1.832
2. Ostali poslovni prihodi	493	5.033
DRUGI POSLOVNI PRIHODI (1 do 2)	2.135	6.865

30. TROŠKOVI MATERIJALA

	u hiljadama dinara	
	01.01-31.12. 2017.	01.01-31.12. 2016.
1. Troškovi materijala za izradu	86.015	85.517
2. Troškovi ostalog (režijskog) materijala	1.794	2.006
3. Troškovi rezervnih delova	5.300	3.978
4. Troškovi jednokratnog otpisa alata i inventara	3.133	1.820
TROŠKOVI MATERIJALA (1 do 4)	96.242	93.321

31. TROŠKOVI ENERGIJE

	u hiljadama dinara	
	01.01-31.12. 2017.	01.01-31.12. 2016.
1. Troškovi goriva	25.075	22.414
2. Troškovi grejanja	2.020	2.376
3. Troškovi električne energije	94.638	91.982
TROŠKOVI ENERGIJE (1 do 3)	121.733	116.772

32. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	u hiljadama dinara	
	01.01-31.12. 2017.	01.01-31.12. 2016.
1. Troškovi zarada i naknada (bruto)	385.605	401.017
2. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade na teret poslodavca	70.569	73.218
3. Troškovi naknada po ugovoru o delu	322	98

4. Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora	33	104
5. Troškovi naknada direktoru odnosno članovima organima upravljanja i nadzora	911	911
6. Ostali lični rashodi i naknade	82.769	35.420
TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI (1 do 6)	540.209	510.768

33. TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA

	u hiljadama dinara	
	01.01-31.12. 2017.	01.01-31.12. 2016.
1. Troškovi usluga na izradi učinaka	556	691
2. Troškovi transportnih usluga	1.514	1.201
3. Troškovi usluga na održavanju	10.208	634
4. Troškovi zakupnina	19.630	9.040
5. Troškovi reklame i propagande	44	30
6. Troškovi ostalih usluga	27.841	18.715
TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA (1 do 6)	59.793	30.311

34. NEMATERIJALNI TROŠKOVI

	u hiljadama dinara	
	01.01-31.12. 2017.	01.01-31.12. 2016.
1. Troškovi neproizvodnih usluga	1.906	1.863
2. Troškovi reprezentacije	576	451
3. Troškovi premije osiguranja	4.648	4.833
4. Troškovi platnog prometa	1.784	3.215
5. Troškovi članarina	409	96
6. Troškovi poreza	4.906	9.471
7. Ostali nematerijalni troškovi	16.731	15.031
NEMATERIJALNI TROŠKOVI (1 do 7)	30.960	34.960

35. FINANSIJSKI PRIHODI

	u hiljadama dinara	
	01.01-31.12. 2017.	01.01-31.12. 2016.
1. Prihodi od kamata	83.752	91.132
2. Pozitivne kursne razlike	20	
FINANSIJSKI PRIHODI (1+2)	83.772	91.132

36. FINANSIJSKI RASHODI

	u hiljadama dinara	
	01.01-31.12. 2017.	01.01-31.12. 2016.
1. Rashodi kamata	77.199	161.173
2. Negativne kursne razlike	31	477
FINANSIJSKI RASHODI (1+2)	77.230	161.650

37. PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI OSTALE IMOVINE KOJA SE ISKAZUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

	u hiljadama dinara	
	01.01-31.12. 2017.	01.01-31.12. 2016.
1. Prihodi od usklađivanja vrednosti potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana	99.714	242.211
PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI OSTALE IMOVINE	99.714	242.211

38. RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI OSTALE IMOVINE KOJA SE ISKAZUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

	u hiljadama dinara	
	01.01-31.12. 2017.	01.01-31.12. 2016.
1. Obezvredjenje potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana	73.042	80.286
RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI OSTALE IMOVINE	73.042	80.286

39. OSTALI PRIHODI

	u hiljadama dinara	
	01.01-31.12. 2017.	01.01-31.12. 2016.
1. Dobici od prodaje materijala	63	76
2. Viškovi	311	6.630
3. Prihodi od efekata ugovorene zaštite od rizika	50	49
4. Prihodi od smanjenja obaveza	1.223	1.483
5. Prihodi od ukidanja dugoročnih i kratkoročnih rezervisanja	7.190	
6. Ostali nepomenuti prihodi	28.213	11.492
7. Prihodi od usklađivanja vred. bioloških sredstava	47.458	11.086
OSTALI PRIHODI (1 do 7)	84.508	30.816

40. OSTALI RASHODI

	u hiljadama dinara	
	01.01-31.12. 2017.	01.01-31.12. 2016.
1. Gubici po osnovu rashodavanja i prodaje nemater. imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	183	16.773
2. Manjkovi	182	113
3. Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja	6.301	5.345
4. Rashodi po osnovu rashodavanja zaliha materijala i robe	165	238
5. Ostali nepomenuti rashodi	43.319	68.954
OSTALI RASHODI (1 do 5)	50.150	91.423

U okviru nepomenutih rashoda evidentirani su rashodi po osnovu angažovanja javnih izvršitelja u iznosu od 18.804 hiljade dinara, troškovi po osnovu sudskih sporova u iznosu od 21.868 hiljada dinara i ostali rashodi u iznosu od 2.647 hiljada dinara.

41. ZNAČAJNI DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA

Nakon dana bilansa stanja, nije bilo događaja koji bi zahtevali korekcije finansijskih izveštaja ili obelodanjivanje u napomenama uz finansijske izveštaje.

42. POTENCIJALNA SREDSTVA I OBAVEZE

Sudski sporovi

Preduzeće sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine vodi više sudskih sporova u kojima se javlja kao tuženi. Vrednost sudskih sporova koji se vode protiv Preduzeća po osnovu naknade štete i naplate potraživanja, sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine iznosi 11.535 hiljada dinara. Rukovodstvo Preduzeća ne očekuje gubitke u narednom periodu po osnovu ovih sudskih sporova i shodno tome nije izvršilo rezervisanje za potencijalne gubitke po sudskim sporovima.

43. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Ciljevi upravljanja rizicima finansijskih instrumenata

Poslovanje Preduzeća je izloženo različitim finansijskim rizicima: tržišnom riziku, finansijskom riziku (deviznom i kamatnom), kreditnom riziku i riziku likvidnosti. Finansijski rizici se sagledavaju na vremenskoj osnovi i prevashodno se izbegavaju umanjenjem izloženosti Preduzeća ovim rizicima. Preduzeće ne koristi nikakve finansijske instrumente zaštite od efekata finansijskih rizika na poslovanje iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano tržiste takvih instrumenata u Republici Srbiji.

Tržišni rizik

Preduzeće je osetljivo na prisustvo sistemskih rizika koji podrazumevaju rizike ekonomskog okruženja u okviru države, privredne grane i sl. na koje Preduzeće ne može da utiče: inflacija, promena poreskih propisa, carinskih propisa, limitiranje kamatnih stopa, privrednog okruženja, konkurencije, sirovinske baze i sl.

Ukoliko postoje nesistemski rizici, oni se identifikuju kroz uspešnost poslovanja uprave Preduzeća.

Finansijski rizik

U svom poslovanju Preduzeće je izloženo finansijskim rizicima koji se javlja kao devizni rizik i rizik od promene kamatnih stopa. Zadatak upravljanja tržišnim rizicima jeste da se upravlja i kontroliše izloženost tržišnim rizicima u okviru prihvatljivih pokazatelja, uz optimizaciju prinosa Preduzeća.

Devizni rizik

Izloženost Preduzeća deviznom riziku se odnosi na ostale dugoročne finansijske plasmane, kratkoročne finansijske plasmane, potraživanja, gotovinu i gotovinske ekvivalente, dugoročne kredite, ostale dugoročne obaveze, kratkoročne finansijske obaveze i obaveze iz poslovanja nominirane u stranoj valuti.

Preduzeće nije osetljivo na izloženost deviznom riziku iz razloga što je knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza isključivo iskazana u dinarima.

Kamatni rizik

Preduzeće je izloženo riziku promene kamatnih stopa na plasmanima i obavezama kod kojih su kamatne stope varijabilne. Ovaj rizik zavisi od finansijskog tržišta i Preduzeće nema na raspolaganju instrumente kojima bi ublažilo njegov uticaj.

Preduzeće nije osetljivo na izloženost kamatnom riziku iz razloga što sredstva i obaveze ne zavise od promene kamatnih stopa (evidentira nekamatonosna sredstva i obaveze).

Kreditni rizik

Preduzeće je izloženo kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Preduzeću izmire u potpunosti i na vreme, što bi imalo za rezultat finansijski gubitak Preduzeća. Kreditni rizik obuhvata dugoročne i kratkoročne finansijske plasmane, potraživanja i date garancije i jemstva trećim licima.

U Republici Srbiji ne postoje specijalizovane rejting agencije koje vrše nezavisnu klasifikaciju i rangiranje privrednih društava. Usled toga, Preduzeće je priručeno da koristi ostale javno dostupne finansijske informacije (npr. podatke o bonitetu koje pruža Agencija za privredne registre) i interne istorijske podatke o saradnji sa određenim poslovним partnerom u cilju određivanja njegovog boniteta. Na osnovu boniteta kupca, utvrđuje se iznos njegove maksimalne kreditne izloženosti, u skladu sa poslovnom politikom usvojenom od strane rukovodstva Preduzeća. Iznos maksimalne kreditne izloženosti revidira se najmanje jednom godišnje.

U slučaju povećanja iznosa dospelih potraživanja i shodno tome povećane izloženosti kreditnom riziku, Preduzeće primenjuje mehanizme predviđene poslovnom politikom.

Izloženost Preduzeća kreditnom riziku ograničena je uglavnom na potraživanja od kupaca na dan bilansa. Nominalni iznos potraživanja od kupaca, pre izvršene ispravke vrednosti, sastoje se od velikog broja potraživanja, od kojih najveći deo čine potraživanja od kupaca:

	2017	2016
Opština Batočina	95.489	101.998
Zastava kamioni	58.251	36.188
Skupština grada	33.045	30.165.
Energetika		
Ostali		

Rizik likvidnosti

Rukovodstvo Preduzeća upravlja rizikom likvidnosti na način koji mu obezbeđuje da Preduzeće ispunjava sve svoje dospеле obaveze. Ročnost dospela finansijskih obaveza Preduzeća data je u sledećoj tabeli:

	u hiljadama dinara			
	do 1 godine	od 1 do 2 godine	od 2 do 10 godina	Ukupno
2017. godina				
Dugoročni krediti	-	305.859	4.722	310.581
Obaveze iz poslovanja	549.863	-	-	549.863
Krat. finan. obaveze	338.924	-	-	338.924
Ostale krat. obaveze	122.988	-	-	122.988
	1.011.775	305.859	4.722	1.322.356
2016. godina				
Dugoročni krediti	-	380.541	-	380.541

Obaveze iz poslovanja	587.193	-	587.193
Krat. finan. obaveze	409.931	-	409.931
Ostale krat. obaveze	208.929	-	208.929
	1.206.053	380.541	1.586.594

Prikazani iznosi zasnovani su na nediskontovanim novčanim tokovima na osnovu najranijeg datuma na koji će Preduzeće biti obavezno da takve obaveze namiri (aktuelni anuitetni plan).

INDIKATORI OPŠTE LIKVIDNOSTI	2017. godina	2016. godina
1 OBRTNA IMOVINA / KRATKOROČNE OBAVEZE	0,14	0,22
INDIKATORI UBRZANE LIKVIDNOST		
2 OBRTNA IMOVINA BEZ ZALIHA / KRATKOROČNE OBAVEZE	0,12	0,20
INDIKATORI TRENTUTNE LIKVIDNOSTI		
3 GOTOVINA I GOT. EKVIVALENTI/ DOSPELE KRATKOROČNE OBAVEZE	0,01	0,10

Rizik likvidnosti je značajan jer preduzeće nije u mogućnosti da izmiruje svoje obaveze u rokovima dospeća što uslovjava velike troškove zateznih kamata.

44. UPRAVLJANJE RIZIKOM KAPITALA

U postupku upravljanja kapitalnim rizikom, rukovodstvo Društva ima za cilj očuvanje mogućnosti da posluje po principu stalnosti poslovanja, istovremeno maksimizirajući prinose vlasnicima i drugim interesu stranama putem optimizacije odnosa duga i kapitala. Rukovodstvo Društva pregleda strukturu odnosa dugova i kapitala na godišnjoj osnovi.

Društvo analizira kapital kroz pokazatelj zaduženosti. Ovaj pokazatelj izračunava se kao odnos neto obaveza (zaduženosti) i ukupnog kapitala. Neto zaduženost se obračunava tako što se ukupne finansijske obaveze (kratkoročne i dugoročne) umanjene za gotovinu i gotovinske ekvivalentne. Ukupan kapital predstavlja zbir svih kategorija kapitala prikazanih u bilansu stanja.

Pokazatelji zaduženosti na dan 31. decembra 2017. i 2016. godine su bili sledeći:

	u hiljadama dinara	
1. Ukupne obaveze (dugoročne i kratkoročne) umanjene za gotovinu	3.391,470	3.354.629
2. Ukupan sopstveni kapital	2.706.815	2.699.450
Pokazatelj zaduženosti (koeficijent 1/2)	1,25	1,24

Prisutan je rizik zaduženosti jer su ukupne obaveze veće od ukupnog sopstvenog kapitala kao garatne supstance poveriocima.

45. NAČELO STALNOSTI POSLOVANJA

Finansijski izveštaji su sastavljeni na načelu nastanka poslovnog događaja (načelo uzročnosti) i načelu stalnosti poslovanja.

Prema načelu nastanka poslovnog događaja učinci poslovnih promena i drugih događaja se priznaju u momentu nastanka (a ne kada se gotovina ili njen ekvivalent primi ili isplati). Finansijski izveštaji sastavljeni na načelu nastanka poslovnog događaja (osim Izveštaja o tokovima gotovine) pružaju

informacije ne samo o poslovnim promenama iz prethodnog perioda, koje uključuju isplatu i prijem gotovine, već takođe i o obavezama za isplatu gotovine u budućem periodu i o resursima koji predstavljaju gotovinu koja će biti primljena u budućem periodu.

Finansijski izveštaji su sastavljeni pod pretpostavkom da će Preduzeće da posluje u neograničenom vremenskom periodu i da će da nastavi sa poslovanjem i u doglednoj budućnosti.

46. USAGLAŠAVANJE POTRAŽIVANJA I OBAVEZA

Preduzeće je izvršilo usaglašavanje potraživanja od pravnih lica i obaveza sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine. U postupku usaglašavanja sa poslovnim partnerima, nisu utvrđena materijalno značajna neusaglašena potraživanja i obaveze.

Odgovorno lice za sastavljanje
finansijskih izveštaja:

Gorica Đorđević dipl.ecc

Gorica Đorđević

Direktor:

Nebojša Jakovljević dipl.ecc

